

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 23.11.1989, sp. zn. 6 Tz 33/89, ECLI:CZ:NS:1989:6.TZ.33.1989.1

Číslo: 41/1990

Právní věta: K výkladu znaků trestného činu poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 tr. zák. Dlužník, který prodá svůj majetek nebo jeho část a ze získaných prostředků uhradí jiné skutečné (nikoli fingované) pohledávky vůči sobě, se nedopouští trestného činu podle § 256 odst. 1 tr. zák., byť tímto jednáním zmaří nebo částečně zmaří uspokojení věřitele. Stejně je tomu, když dlužník prodejem svého majetku nebo jeho části pouze ztíží nebo oddálí uspokojení věřitele, jemuž zůstává možnost uspokojit svoji pohledávku z jiného dlužníkovy majetku.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 23.11.1989

Spisová značka: 6 Tz 33/89

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Poškození věřitele

Předpisy: 140/1961 Sb. § 256

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 41/1990 sb. rozh.

K výkladu znaků trestného činu poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 tr. zák.

Dlužník, který prodá svůj majetek nebo jeho část a ze získaných prostředků uhradí jiné skutečné (nikoli fingované) pohledávky vůči sobě, se nedopouští trestného činu podle § 256 odst. 1 tr. zák., byť tímto jednáním zmaří nebo částečně zmaří uspokojení věřitele.

Stejně je tomu, když dlužník prodejem svého majetku nebo jeho části pouze ztíží nebo oddálí uspokojení věřitele, jemuž zůstává možnost uspokojit svoji pohledávku z jiného dlužníkovy majetku.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 23. 11. 1989, sp. zn. [6 Tz 33/89](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil usnesení krajského soudu v Brně ze dne 14. 6. 1989 sp. zn. 146/89 a rozsudek okresního soudu v Uherském Hradišti z 18. 4. 1989 sp. zn. 1 T 11/88. Okresnímu prokurátorovi v Uherském Hradišti přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Uherském Hradišti z 18. 4. 1989 sp. zn. 1 T 117/88 byl obviněný T. L. uznán vinným trestným činem poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák. a odsouzen podle § 256 odst. 3 tr. zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání čtrnácti měsíců, pro jehož výkon jej okresní soud zařadil podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. do první nápravně výchovné skupiny.

Podle skutkových zjištění okresního soudu v Uherském Hradišti se obviněný dopustil uvedeného trestného činu tím, že zmařil uspokojení pohledávky L. L. ve výši 100 000,- Kčs vyplývající ze smíru uzavřeného mezi ním a L. L. před krajským soudem v Brně 4. 11. 1986 a tímto soudem schváleného usnesením sp. zn. 11 Co 431/86. Obviněný před splatností pohledávky stanovené do jednoho roku od právní moci usnesení o schválení smíru prodal manželům J. J. a L. J. dům č. 446 v katastrálním území Březolupy a získané peníze z prodeje použil pro jiné své potřeby, čímž způsobil svému věřiteli L. L. škodu ve výši 100 000,- Kčs.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný T. L. v zákonné lhůtě odvolání, které krajský soud v Brně jako odvolací soud usnesením ze dne 14. 6. 1989 sp. zn. 8 To 146/89 podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti usnesení krajského soudu v Brně podal ministr spravedlnosti ČSR ve prospěch obviněného T. L. stížnost pro porušení zákona. Vytkl v ní okresnímu soudu, že nevzal v úvahu obhajobu obviněného a jí odpovídající výpovědi svědků, podle nichž výtěžek z prodeje rodinného domku použil obviněný na zaplacení pohledávek dalším věřitelům. Zmíněné tvrzení obviněného odmítl jako účelovou výmluvu, aniž prověřil, s jakým úmyslem si obviněný půjčoval peníze, popř. zda z jeho dalšího majetku (obviněný je např. spoluvlastníkem osobního auto zakoupeného v roce 1985) bylo možno, byť alespoň zčásti, pohledávku uhradit.

Výše uvedená pochybení nebyla napravena ani v odvolacím řízení krajským soudem, který nesprávně zamítl odvolání obviněného podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné.

Z těchto důvodů ministr spravedlnosti ČSR navrhl, aby Nejvyšší soud České socialistické republiky podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením krajského soudu v Brně ze dne 14. 6. 1989 sp. zn. 8 To 146/89 byl porušen zákon v ustanovení § 256 tr. ř. a v řízení, které předcházelo jeho vydání, v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. v neprospěch obviněného, aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení i jemu předcházející rozsudek okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 18. 4. 1989 sp. zn. 1 T 117/89 zrušil, a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České socialistické republiky přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost výroků napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Podle § 256 odst. 1 tr. zák. se trestného činu poškozování věřitele dopustí pachatel, který i jen částečně zmaří uspokojení svého věřitele tím, že: a) zničí, poškodí, zatají, zcizí nebo odstraní část svého majetku, nebo b) předstírá nebo uzná neexistující právo nebo závazek. K naplnění této skutkové podstaty je nezbytné, aby proti obviněnému byla uplatněna oprávněná pohledávka ze strany věřitele. Zda došlo k poškození věřitele, závisí pak na výši této pohledávky a na velikosti zbývajících majetku dlužníka. K poškození věřitele nedojde, jestliže může svou pohledávku uspokojit z jiného dlužníkovy majetku.

Trestní zákon uvádí taxativně způsoby, jimiž dlužník může zmenšit majetek, z něhož by mohl zaplatit svůj dluh. Je to jednak skutečné zmenšení majetku, jednak předstírání takového zmenšení. Mezi tyto případy však nepatří zaplacení skutečného dluhu, a to ani tehdy ne, jestliže dlužník k tomu účelu

prodal část svého majetku. Tím se totiž úhrn jeho majetku, který se skládá z aktiv a pasív, nezmenšil.

Ustanovení § 256 tr. zák. nezajišťuje přednostní uspokojení jedné pohledávek před druhými ani poměrné uspokojení všech pohledávek vůči předluženému dlužníku.

Proto dlužník, který prodá svůj majetek nebo jeho částce získaných prostředků uhradí jiné skutečné (nikoli fingované) pohledávky vůči sobě, se nedopouští trestného činu podle § 256 odst. 1 tr. zák., byť tímto jednáním zmaří nebo částečně zmaří uspokojení věřitele.

Stejně je tomu, když dlužník prodejem svého majetku nebo jeho části pouze ztíží nebo oddálí uspokojení věřitele, jemuž zůstává možnost uspokojit svoji pohledávku z jiného dlužníkovy majetku.

V další části rozhodnutí Nejvyšší soud ČR podrobně uvedl, jakým postupem bude třeba zjišťovat skutečný stav věci v tomto případě.